

دولت و مجلس به کمک بانک مرکزی بشتابند

علی حدیدی

کارشناس مسائل اقتصادی

باتوجه به تحقق نیافتن گشایش اقتصادی شاهد این هستیم که بازار ارز در شرایط فعلی باعث شده تا روند افزایشی نرخ تورم شدت بگیرد. از طرفی هم بازار ارز در ایران به سمت رسیدن به یک تعادل در حال حرکت است؛ با این وجود می‌بینیم که نرخ تورم در جامعه مدیریت نشده و همین امر نیز موجب بروز مشکلاتی در حوزه اقتصادی شده است. به بیان دیگر می‌توان گفت بازار به سمت پیش‌خور کردن انتظارات پیش می‌رود، پس با این حساب احتمال شکسته شدن مرز ۳۰ هزار تومانی نرخ دلار نیز دور از ذهن نیست.

اگر عملکرد اقتصادی و علمی بانک مرکزی (هرچند کند) نبود، باتوجه به رویه‌های که دولت در پیش دارد، امروز ممکن بود با نرخ دلار بالای ۵۰ هزار تومان مواجه می‌شدیم. پس ناگفته نماند که زمان همراهی مجلس و دولت فرارسیده تا هرچه زودتر به سمت حذف قوانین پیچیده، دست‌وپاگیر و در اغلب موارد هیچانی اقتصادی قدم بردارند. برای مثال اقدام بانک مرکزی در جهت تک‌نرخ کردن دلار یکی از اقدامات مثبت بود که باید خیلی زودتر انجام می‌شد اما به‌قول معروف «ماهی را هر وقت از آب بگیرد تازه است».

این اقدام بانک مرکزی باعث افزایش شفافیت در بازار ارز می‌شود و همچنین احتمال عرضه بیشتر دلار و سایر ارزها را افزایش خواهد داد.

اما اینکه تأثیرات مثبت این اقدامات علمی بانک مرکزی را در جامعه نمی‌بینیم دلیل دیگری دارد. علت اصلی این امر نیز دخالت سیاسیون در امور مدیریتی بانک مرکزی است. در تمام دنیا سیاستمداران سیاست‌های مالی را همسوا با سیاست‌های پولی بانک مرکزی می‌پندارند و این یک اشتباه بزرگ است که می‌تواند مشکلات زیادی را به‌وجود بیاورد.

ساکنان بهارستان به‌جای برگزاری دوره‌های سیاسی و تبلیغاتی برای انتخابات سال آینده، باید استقلال بانک مرکزی را به‌رسمیت بشناسند یا اگر هم نمی‌خواهند اقدام اساسی در این زمینه انجام دهند، حداقل می‌توانند دست به قلم شده و در حمایت از استقلال بانک مرکزی طوماری امضا کنند؛ در غیر این صورت ما نخواهیم توانست در برابر فشارهای ایالات متحده آمریکا و تحریم‌های یکجانبه دولت ترامپ مقاومت کنیم، چراکه برای هر نوع مقاومتی پیش از هر چیزی به یک اتحاد و همدلی نیازمندیم، در حالی که متأسفانه در شرایط کنونی بانک مرکزی تنها مانده و اگر حمایت‌های رهبری نبود، بانک مرکزی هم تاکنون با معضلات جدی‌تری روبرو شده بود. متأسفانه از طرفی هم شاهد این هستیم که بازار به سمت برخی رویکردهای سیاسی گرایش یافته و همین امر باعث شده تحلیل‌های اقتصادی چندان دقیق نباشند.

تکته دیگری که باید در نظر گرفت این است که تحریم‌های ایالات متحده ازسوی خزانه‌داری کل آمریکا هدایت می‌شوند. خزانه‌داری این کشور یعنی چک سفید! چراکه هر تراکنشی در آمریکا نیاز به مجوز از خزانه‌داری کل دارد. به همین دلیل است که بسیاری از کشورهای این ریسک را نمی‌پذیرد که بدون هماهنگی با خزانه‌داری آمریکا وارد مبادلات تجاری با ایران شوند.

از همین رو باید توجه داشته باشیم که حتی با تغییر رئیس‌جمهوری این کشور نیز ممکن است بافلاصه نتوانیم ساختار تحریم‌ها را تغییر دهیم تا روزنه‌ای برای تنفس سیستم اقتصادی کشورمان گشوده شود. اما این مشکلات یک بعد اجتماعی هم دارد. در هر نقطه‌ای از جهان اگر ارزش ارز کشوری نسبت به کشور دیگری کاهش پیدا کند، جامعه این پیام را به دولت می‌دهد که ما نسبت به وضعیت اقتصادی نگران، مردد و حتی بی‌اعتماد شده‌ایم! این گزاره یک معنا بیشتر ندارد؛ کاهش ارزش پول ملی!

متأسفانه در رسانه‌ها شاهد این هستیم که کسی صحبت از کاهش ارزش پول ملی نمی‌کند و همه از گران شدن دلار و یورو سخن می‌گویند، در حالی که این خودش مشکل‌ساز است، چراکه سیگنال‌های غلطی به جامعه داده و همین امر نیز موجب دامن زدن به بی‌اعتمادی در جامعه می‌شود. جبران این بی‌اعتمادی‌ها برای دولت‌ها و حاکمیت بسیار سخت است. ممکن است از یک جامعه در یک سال سلب اعتماد شود اما برای رفع این تردیدها باید سال‌ها و حتی دهه‌ها تلاش کرد.

از همین رو باید یادآور شد که لازمه داشتن اقتصاد پویا، شفافیت در امور مدیریتی این حوزه است. عملی هم که موجب شفاف‌سازی در عرصه‌های مختلف می‌شود آزادی رسانه‌ها است، چراکه مطبوعات بازوهای نظارتی مردم بر ارکان حاکمیت هستند و مقامات باید خود را در برابر رسانه‌ها پاسخگو بدانند و با صداقت شرایط امور را برای مردم بازگو کنند.

بررسی دلایل گران شدن دلار و طلا در ماجرای اسنپ‌بک مکانیسم ماشه ارزش را گران کرد؟

در واپسین روزهای فصل تابستان ۱۳۹۹ حسن روحانی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران وعده پیروزی تاریخی ملت ایران در برابر امریکایی‌ها را داد. فعالان بازارهای مختلف داخلی باتوجه به سخنان رئیس‌جمهوری منتظر گشایشی در حوزه‌های فعالیت خود بودند و در نهایت خبر مخالفت اعضای برجام و ۳ کشور اروپایی با اجرای مکانیسم ماشه منتشر شد.

اما حتی موفق نشدن آمریکا برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه هم تأثیر چندانی بر بازارهای مالی ایران نگذاشت و در روزهای پس از آن

فعالان بازارهای داخلی تحت تأثیر سخنان رئیس‌جمهوری، از روزهای پایانی شهریور منتظر رشد شاخص بورس و ارزان‌تر شدن دلار، یورو و طلا بودند اما برخلاف آنچه پیش‌بینی می‌شد دلار مرز ۲۷ هزار تومان را شکست، سکه وارد کانال ۱۳ میلیون تومان شد و شاخص کل بازار بورس تهران نیز در ۲ روز متوالی بیش از ۱۰۰ هزار واحد ریزش داشت. بسیاری از ناظران و تحلیلگران اقتصادی معتقدند این ریزش و گرانی به‌دلیل تأثیرات روانی فعالیت‌ها و تحریم‌های یکجانبه و جدید امریکایی‌ها است اما برخی دیگر معتقدند این اثرات بر اقتصاد ما اساسی‌تر از یک موج مقطعی است و باید بسیار جدی در پی حل این مشکلات برآییم. البته روز سه‌شنبه هفته قبل دیدیم که دولت ترامپ تحریم‌های جدیدی را بر شرکت‌ها و حتی چند دانشمند هسته‌ای ایرانی وضع کرد اما جامعه جهانی همچنان به مخالفت خود با سیاست‌های یکجانبه‌گرایانه و غیرمعمول دولت ایالات متحده آمریکا ادامه داده است. این امر برای کشور ما یک خیر مطلق محسوب می‌شود اما اینکه جامعه جهانی تا چه زمانی ممکن است در برابر فشارهای دولت جمهوری‌خواه آمریکا دوام بیاورد، جای سوال بزرگی را ایجاد می‌کند.

مثبت را به دولت ترامپ برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه داده بود، این بار رای منتع خود را به صندوق آرای شورای امنیت سازمان ملل متحد ریخت. البته بسیاری از کارشناسان این اتفاق را پیش‌بینی می‌کردند و حسن روحانی هم با تکیه بر همین تحلیل‌ها بود که ۲ هفته قبل نویسد یک پیروزی تاریخی را به ملت ایران داد و گفت مردم ما نباید فراموش کنند که در برابر آمریکا به یک موفقیت تاریخی و بی‌سابقه رسیده‌ایم.

عکس: مصلحت

تا انتخابات آمریکا صبر کنید!

پایان سال ۲۰۲۰ صبر کنیم. **ضعف در حوزه اقتصاد بین الملل** سفیر سابق جمهوری اسلامی ایران در آلمان با اشاره به ضعف دولت ایران در حوزه اقتصاد بین‌الملل به خبرنگار **سمن** ابراز کرد: ما در حوزه اقتصاد بین‌الملل ساده‌انگاره‌ها به مسائل نگاه کرده‌ایم. حتی زمانی که من در آلمان بودم هم این مشکل را داشتیم. متأسفانه نیروهای زده اقتصاد بین‌الملل نداریم. البته الان کمی اوضاع بهتر شده اما قبلاً اصلاً نیروی قوی نداشتیم؛ به همین دلیل هم هست که در مذاکرات سیاسی به موفقیت‌های زیادی دست یافته‌ایم اما در حوزه اقتصادی و مرادوات بانکی توفیق چندانی حاصل نشده و معمولاً در این زمینه ضعیف عمل کرده‌ایم. دلیل این موضوع همان‌طور که گفته شد نداشتن نیروی انسانی قوی است که موجب شده مسئله را

امریکا به برجام یا ادامه رویه‌ای که دونالد ترامپ در پیش گرفته می‌تواند تعیین‌کننده باشد. از طرفی هم در صورت تمایل دولت آمریکا به بازگشت به برجام، مسئله مهم نوسه این برگشت است، زیرا دولت ما ایده‌آل‌هایی برای این برگشت‌پذیری دارد و برای مثال دولت‌ها نیز شرایط خاصی خودشان را دارند که همه اینها می‌تواند تأثیرات مستقیمی بر شرایط ما داشته باشد اما همان‌طور که گفته شد فعلاً شاهد اتفاق خاصی نخواهیم بود. او ادامه داد: اگر بایدها انتخاب شود و احتمالاً به برجام بازگرد، می‌توان امیدوار بود که در پی برجام به روی اقتصاد ما باز شده بود دوباره نور امید برای فعالان اقتصادی ایران بتاباند، اما اگر ترامپ برای دور دوم هم انتخاب شود داستان تغییر می‌کند و کار در دست سیاستمداران خواهد افتاد و کلامعادلات تغییر می‌کند؛ با این حال باز هم تأکید می‌کنم که باید تا

علی ماجدی، سفیر پیشین جمهوری اسلامی ایران در آلمان و تحلیلگر مسائل اقتصادی در گفت‌وگو با خبرنگار **سمن** با تأکید بر برتری دلار بر یورو در آمریکا به بازگشت به برجام، مسئله مهم نوسه این برگشت است، زیرا دولت ما ایده‌آل‌هایی برای این برگشت‌پذیری دارد و برای مثال دولت‌ها نیز شرایط خاصی خودشان را دارند که همه اینها می‌تواند تأثیرات مستقیمی بر شرایط ما داشته باشد اما همان‌طور که گفته شد فعلاً شاهد اتفاق خاصی نخواهیم بود. او ادامه داد: اگر بایدها انتخاب شود و احتمالاً به برجام بازگرد، می‌توان امیدوار بود که در پی برجام به روی اقتصاد ما باز شده بود دوباره نور امید برای فعالان اقتصادی ایران بتاباند، اما اگر ترامپ برای دور دوم هم انتخاب شود داستان تغییر می‌کند و کار در دست سیاستمداران خواهد افتاد و کلامعادلات تغییر می‌کند؛ با این حال باز هم تأکید می‌کنم که باید تا

تأثیر مکانیسم ماشه بر افزایش قیمت دلار

شود طبیعی است که تورم افزایش یابد و زمانی که این اتفاق می‌افتد، خواننده‌ها در سایر کشورهای جهان هم نمود خواهد داشت. البته معمولاً واکنش‌ها در ایران کمی با تأخیر اتفاق می‌افتد چراکه ما مشکلات زیادی در رابطه‌های بانکی و نقل‌وانتقال پول داریم و این تأخیر هم طبیعی است. او در ادامه افزود: سیکل‌های اقتصادی ما تا حد بسیاری زیادی با سیکل‌های اقتصادی جهان متفاوت است و حتی امکان دارد تأثیرات جهانی با تأخیری چندساله در اقتصاد ما نمایان شود. ما در سیستم اقتصادی ایران، چیزی به نام رونق نداریم؛ یا با رکود تومری روبرو هستیم یا با تورم شدید الان هم در دوره شدت‌گیری تورم قرار داریم. طبیعتاً در این دوران سیاست‌های اقتصادی انقباضی اجرا می‌شود. اگر این سیاست‌های انقباضی در جامعه اجرا شود، به‌نظر من قیمت دلار هم با یک ریزش چند درصدی همراه می‌شود.

مجتبی دبیبا، تحلیلگر بازارهای مالی و بازار سرمایه در گفت‌وگو با خبرنگار **سمن** ضمن اشاره به اتفاقاتی که در سال ۹۲ افتاد و تأثیرات آن اخبار بر کاهش نرخ دلار اظهار کرد: شاید بهتر باشد یک بار دیگر به سال ۹۲ نگاه کنیم؛ زمانی که خبرهای خوبی مبنی بر توافقات هسته‌ای شنیده می‌شد و بازار هم واکنش‌های بسیار خوبی در این زمینه نشان می‌داد. نرخ دلار در بازه ۴ هزار تومان به دولت یازدهم سپرده شد اما با پخش اخبار مثبت مبنی بر توافق ۵+۱ قیمت دلار تا ۲۸۰۰ تومان نیز کاهش یافت که باعث ایجاد امیدواری‌های زیادی در بازارهای مختلف شده بود، اما متأسفانه دیدیم که اتفاقات ناگوار بعدی در عرصه بین‌الملل موجب افزایش بی‌سابقه نرخ ارز شد. این کارشناس بازارهای مالی در ادامه با یادآوری ریزش دوباره بورس پس از ماجرای مکانیسم ماشه گفت: در حال حاضر دقت داشته باشید که در بورس در برخی موارد ۷۰ تا ۸۰ درصد ارزش سهام‌ها با ریزش مواجه شده و نرخ دلار هم که تا ۲۷ هزار تومان رسیده است. مکانیسم ماشه تأثیرات روانی بر این مسائل داشته، اما من تأثیر سیاست‌های انقباضی دولت بر این موارد را بیشتر می‌دانم؛ هرچند چند روز قبل آقای نوبخت گفتند سیاست‌های ما برای سال ۱۴۰۰ انبساطی خواهد بود و حتی رئیس کل بانک مرکزی در خرداد گذشته اظهار کرد در پایان امسال انتظار تورمی حدود ۲۲ درصد را خواهیم داشت. این به‌معنای کند شدن جریان

مجتبی دبیبا، تحلیلگر بازارهای مالی و بازار سرمایه در گفت‌وگو با خبرنگار **سمن** با اشاره به اتفاقاتی که در سال ۹۲ افتاد و تأثیرات آن اخبار بر کاهش نرخ دلار اظهار کرد: شاید بهتر باشد یک بار دیگر به سال ۹۲ نگاه کنیم؛ زمانی که خبرهای خوبی مبنی بر توافقات هسته‌ای شنیده می‌شد و بازار هم واکنش‌های بسیار خوبی در این زمینه نشان می‌داد. نرخ دلار در بازه ۴ هزار تومان به دولت یازدهم سپرده شد اما با پخش اخبار مثبت مبنی بر توافق ۵+۱ قیمت دلار تا ۲۸۰۰ تومان نیز کاهش یافت که باعث ایجاد امیدواری‌های زیادی در بازارهای مختلف شده بود، اما متأسفانه دیدیم که اتفاقات ناگوار بعدی در عرصه بین‌الملل موجب افزایش بی‌سابقه نرخ ارز شد. این کارشناس بازارهای مالی در ادامه با یادآوری ریزش دوباره بورس پس از ماجرای مکانیسم ماشه گفت: در حال حاضر دقت داشته باشید که در بورس در برخی موارد ۷۰ تا ۸۰ درصد ارزش سهام‌ها با ریزش مواجه شده و نرخ دلار هم که تا ۲۷ هزار تومان رسیده است. مکانیسم ماشه تأثیرات روانی بر این مسائل داشته، اما من تأثیر سیاست‌های انقباضی دولت بر این موارد را بیشتر می‌دانم؛ هرچند چند روز قبل آقای نوبخت گفتند سیاست‌های ما برای سال ۱۴۰۰ انبساطی خواهد بود و حتی رئیس کل بانک مرکزی در خرداد گذشته اظهار کرد در پایان امسال انتظار تورمی حدود ۲۲ درصد را خواهیم داشت. این به‌معنای کند شدن جریان

مجتبی دبیبا، تحلیلگر بازارهای مالی و بازار سرمایه در گفت‌وگو با خبرنگار **سمن** با اشاره به اتفاقاتی که در سال ۹۲ افتاد و تأثیرات آن اخبار بر کاهش نرخ دلار اظهار کرد: شاید بهتر باشد یک بار دیگر به سال ۹۲ نگاه کنیم؛ زمانی که خبرهای خوبی مبنی بر توافقات هسته‌ای شنیده می‌شد و بازار هم واکنش‌های بسیار خوبی در این زمینه نشان می‌داد. نرخ دلار در بازه ۴ هزار تومان به دولت یازدهم سپرده شد اما با پخش اخبار مثبت مبنی بر توافق ۵+۱ قیمت دلار تا ۲۸۰۰ تومان نیز کاهش یافت که باعث ایجاد امیدواری‌های زیادی در بازارهای مختلف شده بود، اما متأسفانه دیدیم که اتفاقات ناگوار بعدی در عرصه بین‌الملل موجب افزایش بی‌سابقه نرخ ارز شد. این کارشناس بازارهای مالی در ادامه با یادآوری ریزش دوباره بورس پس از ماجرای مکانیسم ماشه گفت: در حال حاضر دقت داشته باشید که در بورس در برخی موارد ۷۰ تا ۸۰ درصد ارزش سهام‌ها با ریزش مواجه شده و نرخ دلار هم که تا ۲۷ هزار تومان رسیده است. مکانیسم ماشه تأثیرات روانی بر این مسائل داشته، اما من تأثیر سیاست‌های انقباضی دولت بر این موارد را بیشتر می‌دانم؛ هرچند چند روز قبل آقای نوبخت گفتند سیاست‌های ما برای سال ۱۴۰۰ انبساطی خواهد بود و حتی رئیس کل بانک مرکزی در خرداد گذشته اظهار کرد در پایان امسال انتظار تورمی حدود ۲۲ درصد را خواهیم داشت. این به‌معنای کند شدن جریان

مجتبی دبیبا، تحلیلگر بازارهای مالی و بازار سرمایه در گفت‌وگو با خبرنگار **سمن** با اشاره به اتفاقاتی که در سال ۹۲ افتاد و تأثیرات آن اخبار بر کاهش نرخ دلار اظهار کرد: شاید بهتر باشد یک بار دیگر به سال ۹۲ نگاه کنیم؛ زمانی که خبرهای خوبی مبنی بر توافقات هسته‌ای شنیده می‌شد و بازار هم واکنش‌های بسیار خوبی در این زمینه نشان می‌داد. نرخ دلار در بازه ۴ هزار تومان به دولت یازدهم سپرده شد اما با پخش اخبار مثبت مبنی بر توافق ۵+۱ قیمت دلار تا ۲۸۰۰ تومان نیز کاهش یافت که باعث ایجاد امیدواری‌های زیادی در بازارهای مختلف شده بود، اما متأسفانه دیدیم که اتفاقات ناگوار بعدی در عرصه بین‌الملل موجب افزایش بی‌سابقه نرخ ارز شد. این کارشناس بازارهای مالی در ادامه با یادآوری ریزش دوباره بورس پس از ماجرای مکانیسم ماشه گفت: در حال حاضر دقت داشته باشید که در بورس در برخی موارد ۷۰ تا ۸۰ درصد ارزش سهام‌ها با ریزش مواجه شده و نرخ دلار هم که تا ۲۷ هزار تومان رسیده است. مکانیسم ماشه تأثیرات روانی بر این مسائل داشته، اما من تأثیر سیاست‌های انقباضی دولت بر این موارد را بیشتر می‌دانم؛ هرچند چند روز قبل آقای نوبخت گفتند سیاست‌های ما برای سال ۱۴۰۰ انبساطی خواهد بود و حتی رئیس کل بانک مرکزی در خرداد گذشته اظهار کرد در پایان امسال انتظار تورمی حدود ۲۲ درصد را خواهیم داشت. این به‌معنای کند شدن جریان

سخن آخر...

ایران کمی متفاوت‌تر باشد؛ مگر اینکه راه‌حل‌های دیپلماتیک از هر دو طرف پیش‌بینی شده باشد. حالا باید منتظر ماند و دید که در صورت تحقق این دو سناریو، واکنش جمهوری اسلامی ایران چه خواهد بود و اقتصاد کشور چه تأثیراتی از اتفاقات ماه‌های آینده خواهد پذیرفت.

